

Wilders doet er niet toe

Je hebt een Turkse achtergrond en laat je tijdelijk adopteren door iemand die op Wilders stemt. Hoe is dat? **Nazmiye Oral** nam de proef op de som voor de theatervoorstelling 'Zina neemt de wijk'. Zij sprak met haar Groningse adoptiemoeder over de PVV, de Koran en de kopvoddentaks. Toen kwam de ommekeer.

Ik ben geboren in het Julianaziekenhuis in Hengelo. In mij wonen olijfbomen. Grazende schapen. Moeders met knedende handen die broden bakken. Gouden aarde. Een schitterende warme zon. Ik loop door het vlakke koude land, mijn geboortearde, met de prachtige wolkenlucht. Waar leg ik mij neer? Waar leg ik die beelden in mij neer?

Eind januari, Het Veem Amsterdam: we gaan met het Zina-platform een aantal maanden in Groningen wonen om bij het Noord Nederlands Toneel een voorstelling te maken over de Oosterparkwijk, de Hoogte en de Korrewegwijk. We hebben besloten een tijd bij de wijkbewoners in huis te gaan wonen. Als code nemen we het concept 'adoptie'. Iedereen zoekt de eigen grenzen op.

Ik wil graag geadopteerd worden door iemand die op Wilders gaat stemmen. Er is iets in mij gekneusd door de ontwikkelingen van de laatste jaren. Ik wil mij ontdoen van die kneuzing, want het maakt dat ik mij een slachtoffer voel. Ik wil niet oordelen, angst hebben. Voor mij is Wilders nu even Boeddha. Alles wat hij te weegbrengt, ga ik gebruiken voor het openbreken van mijn gesloten hart. Ik het wil snappen. Ik wil zien wie dat is, de Wildersstemmer. Ik wil er een verbinding mee aangaan.

Begin februari, Florishuis Groningen: ik ontmoet mijn adoptiemoeder op een wijkbijeenkomst. De eerste keer dat ik haar zie, voel ik me verliefd. Alsof ik een nog te geboren ziel ben die naar haar moeder kijkt. Terwijl die moeder zelf nog niet weet dat ze dit kind zal baren. Ik schud haar de hand en kijk in haar ogen. Ik heb haar al uitgekozen. Zij weet nog van niks. Dat moment koester ik.

10 maart, Pannenkoekenboot Groningen: mijn adoptiemoeder trakteert me voor onze eerste avond samen. We eten een pannenkoek. Ik geniet van haar geelstrekken en de kleuren in haar gezicht. Ze heeft prachtig lang haar, dat ze later over een schouder zal gooien, naar mij opkijkend als een jong meisje, en vragen: 'Vind je dit wel kunnen? Ik ben al 60 hè?' Maar dat is later. Het valt me op dat ze geen geluid maakt tijdens het eten. En bestel een tweede pannenkoek. Ik eet zo geluidloos mogelijk. Misschien heeft ze een hekel aan gesmak. Later in de avond lig ik in een heerlijk wit opgemaakt bed en val in een diepe slaap.

In het ritme

De dagen daarna komen we samen in een ritme. Opstaan. Rustig ontbijten. Naar de stad. Even uit elkaar om de eigen dingen te doen. Daarna samen een koffie of lunch in de stad. Het valt me op dat ze alleen in de ochtend geluid maakt bij het drinken van haar thee. Een soort gezucht. We gaan naar een theatervoorstelling, ontbijten voor een euro bij de Ikea en schrijven ons in bij de sportschool. Ik vraag me af of ze al genoeg heeft van mij. Moet ik vaker wegblijven? Liegen dat ik moet werken en dan naar het theater?

Ik besluit dat niet te doen. Ik vind het fijn bij haar. Ik hou van haar ritme. Van de ordening. Van haar gezelschap. We lijken op elkaar. Ik krijg zicht op haar leven. Een leven dat gekenmerkt wordt door elende en onrecht vanaf het prille begin. Maar alle gruwelijke details maken geen indruk op mij. Haar bestuderend kom ik tot een troostende conclusie: wat beklijft zijn haar kracht en mijn besef dat het kleine meisje in haar nooit geschonden is geweest.

14 maart, station Groningen: we staan op het station. Ze stopt iets in mijn tas. Ik mag het pas in de trein openmaken. Nabij Assen blijkt het pakje een reep chocolade met de tekst 'Ik vind je lief'.

Thuis moet ik veel aan haar denken. De stand van haar voeten. Hoe ze haar handen gebruikt. Ze zit in mij. Ik merk ook dat ik niet durf te beginnen over Wilders.

Nazmye Oral (links) samen met Adelheid Roosen tijdens een repetitie van de theatervoorstelling *Zina neemt de wijk* van het NNT.

Foto Harry Cock / de Volkskrant

Ik voel me kwetsbaar omdat ik nog bij haar in huis moet wonen. Ook ben ik op een rare manier opgelucht. Ze is lief, mijn adoptie moeder. Echt lief.

Ik weet dat al deze gevoelens zich op een diep basaal niveau afspelen, waar ik me soms voor schaam en waar ik geen controle over heb. Het angstige kind in mij dat niet weet of het land waar ze is geboren zich tegen haar zal keren en waarvan ik niet wil dat ze bestaat, is opgelucht. Eigenlijk wilde dat kind bij haar in huis komen, haar in de ogen kijken, in haar bed slapen, het voedsel eten dat haar handen hebben bereid. Een kind dat zichzelf aanbiedt: eet van mijn vlees, maak me van u, zodat u zich nooit tegen mij kunt keren.

Ook jengelt dat kind in mij. En eist iets op: ik wil zitten op uw knie. U begroet de voorbijgangers. Die allemaal uw zwarte kind bewonderen. Ik zit rechtop. Fier. Ik hoef niets te zeggen. U doet het woord. Mooi is ze hè? Ja. Zwart als roet. Maar mooi. En wat een kop met haar. Nou hè?!

Tv-interview

De tweede adoptieweek gaat snel voorbij. Daarna zien we elkaar elke donderdag van de week, eerst op de sportschool en dan lunchen.

Eind maart, leren bank in huis adoptiemoeder, Groningen: we worden geïnterviewd voor de lokale televisie. Er worden haar vragen gesteld over mij. Ze krijgt tranen in de ogen als ze vertelt over het stuk dat ik over haar heb geschreven. Ze praat weloverwogen over de adoptie. Ik merk dat ze net zoveel bezig is met mij als ik met haar.

Begin april, Arnhem: ik zoek aansluiting. Ik heb nagedacht over mijn angsten en iets opgediept uit mijn verleden wat ik bijna alweer vergeten was. Ik heb de behoefte het aan haar te vertellen.

Begin april, lunchroom Vismarkt Gro-

ningen: ik zit tegenover haar. Ze heeft haar haren in een staart. Haar donkerrode leesbril fungeert als haarband. Ze ziet er mooi uit, maar eigenlijk vind ik dat ze er altijd mooi uitziet. Ik begin over de brand. Mijn vader in zijn onderbroek. De lijk vuur vanuit het trappenhuis. Hij doet de deur dicht en op slot. De burens van driehoog. Hoe ze lachten op het balkon. En ons telden op het natte gras waar ik als kind op blote voeten stond.

Voor het eerst zie ik haar korzelig reageren. Ze snuift. Schuift van de ene bil op de andere. Kijkt weg. Ik wil zo graag dat ze me flink blijft vinden. Ik wil dat ze luistert. Ik doe mijn best, maar versnel toch. Ik wil dat ze snapt waar mijn angst vandaan komt. Iets waar ik niet om heb gevraagd. Dan zegt ze, nog steeds korzellig: 'Hoe weet je dan dat het was omdat jullie Turken zijn? Daar hoeft het niets mee te maken te hebben.' 'Omdat ze dat riepen', zeg ik. Ze is stil. Maar ze troost me niet.

Doordat ik niet over haar PVV-stem oordeelde, stopte zij ook met oordelen

Daar is dus wat ik van haar wilde. Troost. En begrip. Ze moet kennelijk zeggen dat ze mijn ongerustheid begrijpt. Het gesprek is geopend.

Ze trilt met haar hoofd, zoals ze soms doet als ze zich druk maakt, en zegt: 'Ik word met de nek aangekeken in het Treslinghuis, omdat ik een keer heb gezegd dat ik PVV ga stemmen. Ik vind dat zo erg. Als je mij een racist noemt, dan kijk je niet goed. Ik heb een kind van een Italiaan. Ik ben getrouwd geweest met een Egyptenaar. Ik heb helemaal niks tegen buitenlanders. Ik ben het niet eens met alles wat hij zegt. Maar dat heeft toch iedereen? Als je op Cohen stemt of Rutte, dan zijn er soms toch ook dingen waar je het niet mee eens bent?' Dat is waar. Ik heb hier niets op te zeggen.

We blijven elkaar zien en onze vriendschap wordt intiemer.

Geïrriteerd

3 mei, bus 631, Groningen: we komen net terug uit Veendam. We waren op weg geweest naar Oude Pekela. Nooit aangekomen. Ik vroeg haar, toen de bus net een zwerige bocht nam: 'Maar adoptiema, wat als die man aan de macht komt... dan...' Ze kijkt me aan. Zelfverzekerd: 'Ik wil hem vier jaar de kans geven. Kijken wat hij voor elkaar krijgt.' Ik zoek naar woorden: 'Ja maar... De gevolgen...' Ze begrijpt wat ik wil zeggen en is geïrriteerd: 'Ach Nas, iedereen weet toch dat het hem niet lukt. De Koran verbieden en zo. En kopvoddentaks. Dat is toch allemaal zinnig. Dat is allemaal mediageilheid. Zo ver komt het nooit.' En weer zwijg ik.

Later die week, Arnhem: er knaagt iets aan me. Hoe oprecht ben ik als ik haar niet vertel dat haar politieke keuze mij pijn doet? Hoeveel waarde heeft deze relatie als ik mijzelf niet laat zien en voor één keer het risico neem om iets te zeggen wat mijn adoptiemoeder niet aankan? De volgende keer dat ik haar zie,

zal ik niet meer zwijgen.

11 mei, restaurant Da Vinci, Groningen: ter ere van haar 61ste verjaardag eten we Italiaans. 'Adoptiemama, Wilders, hè...' Verder kom ik niet. Mijn adoptiemoeder glimlacht triomfantelijk. 'Ik denk niet meer dat ik op Wilders ga stemmen.' Ik ben verbaasd. 'Wat? Echt waar? Hoezo?' 'Nou', vervolgt ze, 'hij wil de Koran verbranden, nou, dan vind ik dat hij ook de Bijbel moet verbranden. En met die kopvoddentaks... Hij scheert te veel mensen over één kam. Daar wil ik niet aan meewerken. Dat zegt ook iets over die man zelf. Ook de laatste tijd, met al die documentaires over Hitler en zo. Dan zie je dat die in de jaren dertig al bepaalde dingen deed, en zoveel jaar later had dat bepaalde gevolgen. Stel dat dat hier ook zo gaat, dat zal wel niet, maar stel, dan wil ik me daar niet achteraf over hoeven schamen. Dat ik op die man heb gestemd.'

Ik vraag door: 'Puur om te snappen hoe de dingen werken in jou: heeft onze ontmoeting enige invloed gehad op je nieuwe keuze?' Ze geeft een antwoord dat ik gek genoeg nooit had verwacht: 'Zeker weten. Jij bent de enige, echt de enige die mij geen één keer heeft veroordeeld omdat ik op de PVV stem. Daardoor ben ik gaan nadenken.' Ik was perplex. 'Dus doordat ik niet oordeelde en je in een hok stopte, hield jij ook op met oordelen?!' Mijn nuchtere adoptiemoeder fronste de wenkbrauwen en vond waarschijnlijk dat ik weer moeilijk aan het doen was. Ook behield ze zich het recht voor dat ze misschien toch wel op hem ging stemmen.

Er was iets anders wat mijn aandacht trok. Ik merkte dat ik niet opgelucht was door haar nieuwe boodschap. Of blij. Er werd niet iets verenigd wat eerst onverenigbaar was. Mijn liefde werd niet groter nu ik wist dat mijn adoptiemoeder waarschijnlijk niet op Wilders ging stemmen. Het maakte mij werkelijk niets uit.